

ORTAÇAĞ TIBBİ, BÖBREK VE BITKİSEL ÜRÜNLER

Prof. Dr. Tekin AKPOLAT

Liv Hospital-İSTANBUL

İstinye Üniversitesi Tıp Fakültesi

19 Ekim 2019

www.tekinakpolat.com

Plan

- Hipokrat ve Galen
- İbn Sina (Avicenna)
- Hümoral Patoloji Teorisi
- Çin Tıbbı-Hint Felsefesi-Salerno Tıp okulu
- Paracelcus
- Mezopotomya dönemi (Hipokrat öncesi)
- Makroskopik idrardan nefrolojiye
- Hipokrat, Galen ve İbn Sina yaşasaydı
- Özet

İbn-i Sina'nın bundan 1000 yıl önce yazdığı 8 şifalı tarif

- Baş ağrısı için reçete
- Ağız kokusu için reçete
- Cilt sarılığı için reçete
- Göz hastalıkları için reçete
- Böbrek taşı için reçete
- Cinsel isteksizlik için reçete
- Uçuk ve mantar için reçete
- Astım için reçete

İbni Sina 1000 yıl önce yazmış!

- BAŞ AĞRISINA HACAMAT
- ACI ÇEKENİ HAMAMA GÖTÜRÜN
- ASTIMA BAL-BADEM
- BÖBREK TAŞI FORMÜLÜ
- UÇUK VE MANTARA SİRKE
- CİNSEL İSTEKSİZLİKTE YAPILACAKLAR

**IBN SINA'IN KÜÇÜK TIP KANUNU
THE LITTLE CANON OF IBN SINA**

Kitab El-Kânün El-Sagîr fî'l-Tîbb
Kitâb Al-Qânûn Al-Sagîr Fî Al-Tîbb

el-Risâle Ebu 'Abî el-Hüseynî İbn Sîna El-Buhârî
al-Risâle Abû 'Alî al-Hüseynî İbn Sîna al-Buhârî

Prof.Dr. B. Kadrican Keskinbora

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ

GALENVS

AVICENA

IPOCRATES

Hipokrat (M.Ö. 460-377)

- İlkel insan hastalıkların nedeni olarak doğüstü güçleri düşünmüştür.
- Tedavide bitkilerin yanısıra sihir ve büyü de kullanılmaya başlanmıştır.
- Çok tanrılı dinlerde hastalıklara yakalanmamak için Tanrı ve Tanrıçaları hoşnut etmek lazımdır.
- Rasyonel sistemlerin kurulmaya başladığı dönem Hipokrat'la başlar.

Hipokrat 2

- En büyük katkısı '**Hastalıklar Tanrılar tarafından verilen cezalar değildir**' düşüncesi
- Tedavi için vücuda giren kötü ruhların kovulması inancını yıkmıştır (Cinler hastanesi)
- **Dört vücut sıvısı** kuramını geliştirmiştir
- Kitaplarında büyük çoğunluğu bitkisel olan 400 drog kayıtlıdır

Galenos (129-199)

- Bergamalıdır
- Roma'ya gitmiş, hekim-eczacı olmuştur
- İskenderiye ekolünün polifarmasisini benimsemiştir, bu tür preparatlara Galenik preparat adı verilir
- Galenos yaklaşık 50 kitap yazmıştır
- Kitapları Ortaçağ'da Süryanice, Arapça ve Latince'ye çevrilmiştir

Yunan Tıbbı

- Mikroorganizmalardan haberleri olmadığı için hastalıkların nedeni **kötü beslenme**
- Kötü beslenme vücuttaki sıvı salgılama dengesini bozar yani **soğuklaştırır**
- Bu sistemi dengeye kavuşturmak için yani **sıcaklaştırmak** için sıcak gıdaya ihtiyaç var
- Bu nedenle sıcak olduğuna inanılan **baharat** hastaya sürekli verilmelidir

İbn Sina (Avicenna)

- 980-1037 yılları arasında yaşamış ve 57 yaşında ölmüştür.
- İbn Sina, çoğu felsefe, din, müzik, tıp, astronomi, fizik ve doğa bilimleri ile ilgili olmak üzere 160'ı aşkın eser yazmıştır.
- Bazıları bu sayıyı 240'ın üstünde olarak ifade eder.
- 153 tanesine erişilmiştir.
- İbn Sina Hind, Yunan ve Müslüman dünyasından aldığından daha çoğunu dünyaya vermiştir.

El-Kânûn fi't Tıbb

- En tanınmış eserleri felsefe ağırlıklı el-Şifa ve tıp kanunu anlamına gelen el-Kânûn fi't Tıbb'dır.
- El-Kânûn fi't Tıbb 11. yüzyılın başında yürürlükte bulunan tıp bilgisinin ve görgüsünün bir sentezidir.
- El-Kânûn fi't Tıbb Bizanslıların ve Arapların inşa ettikleri temellerin üzerine kurulmuştur.

Plan

- Hipokrat ve Galen
- İbn Sina (Avicenna)
- **Hümoral Patoloji Teorisi**
- Çin Tıbbı-Hint Felsefesi-Salerno Tıp okulu
- Paracelcus
- Mezopotomya dönemi (Hipokrat öncesi)
- Makroskopik idrardan nefrolojiye
- Hipokrat, Galen ve İbn Sina yaşasaydı
- Özet

Humoral Patoloji Teorisi

- Ortaçağ Tıbbında geçerli olan Humoral Patoloji Teorisi'dir.
- Humoral Patoloji Teorisi M.Ö. 5. yüzyıldan M.S. 19. yüzyıla kadar kabul görmüştür.
- Modern Tıp Kavramı ve Rudolp Virchow tarafından öne sürülen Hücresel Teori ile önemini kaybetmiştir.
- Ortaçağ Tıbbında hastalık nedenlerinin dört unsur (**hılt**) nedeniyle oluştuğu kabul edilmiştir.
- Hastalık oluşumu da, bu hıltların azlık veya fazlalığı ile açıklanmaya çalışılmıştır.
- Tedaviler de **hılt** dengesi üzerine kurulu idi.

Pitagoras (M.Ö. 584-504)

- Pitagoras'a (M.Ö. 584-504) göre 4 en mükemmel oran temsilcisidir.
- Doğaya 4 ana yön (kuzey, güney, doğu, batı), 4 temel eleman (ateş, hava, su, toprak) ve bunların 4 fiziksel özelliği (sıcaklık, soğukluk, kuruluk, yaşlık), doğanın 4 ürünü (insan, hayvan, bitki, maden), 4 mevsim (ilkbahar, yaz, sonbahar, kış) hakimdir.
- Bu nedenle dörtgen ve ideal türü olan kare, asırlarca yeryüzünün sembolü olarak kullanılmıştır.

Empedokles (M.Ö. 492-432)

- 'Peri Physeos' (Tabiat Üzerine) adlı eserinde unsur (element, hilt) kavramını ilk ortaya atan kişidir.
- 2000 yıl kadar gündemde kalan 'Dört unsur teorisi'ni kurmuştur.
- **Unsur:** Kendi içinde bir cinsten niteliği bakımından hiç değişmeyen, bölünemeyen, ama çeşitli hareket durumlarına geçebilen bir madde demektir.

Evren (makrokosmos)

- Evren (makrokosmos) bu 4 unsurdan meydana gelmişti: toprak, su, ateş ve hava.
- İnsan da (mikrokosmos) belirli oranlarda aynı maddelerden yapılmıştır.
- Bunlar aynı zamanda, insanlardaki eti, kanı ve diğer unsurları belirler.

Nitelikler

- Kabul edilen diğer bir prensip 'nitelikler'dir.
- Temel nitelikler: sıcaklık, soğukluk, kuruluk, yaşlık (nemlilik).
- Dört temel unsurda bu nitelikler vardır.

Nitelikler 2

- Hava: Nemli ve sıcak
- Ateş: Kuru ve sıcak
- Su: Soğuk ve nemli
- Toprak: Soğuk ve kuru

Humoral Patoloji Teorisi

- Empedokles'in bu teorisi Hipokrat (M.Ö. 460-377) tarafından benimsenmiş ve insan vücuduna uygulanmıştı.
- İnsan da dört elemandan meydana gelmişti: kan, balgam, sarı safra ve kara safra (İslam tıbbında sevda).

4 eleman

- Kan: Nemli ve sıcak (Hava)
- Balgam: Soğuk ve nemli (Su)
- Sarı safra: Kuru ve sıcak (Ateş)
- Kara safra: Soğuk ve kuru (Toprak)
- Sağlık, kişilerin mizacına göre sıvıların vücuttaki dengesine bağlıdır.

Organlar

- Organlar da bu temel unsurlardan karışarak meydana gelmişti.
- Kalp, karaciğer, **böbrekler**: Sıcak
- Beyin ve kemikler: Soğuk
- Omurilik, akciğerler, **böbrekler**: Nemli
- Kollar: Kuru

Organlar/Üyeler 1

- **Sıcaklar (En sıcaktan soğuğa):** Nefes, kalp, kan, karaciğer, et, kaslar, dalak, **böbrekler**, arterler, venler, avuç içi ve ayak tabanı derileri
- **Soğuklar (En soğuktan sıcağa):** Saçlar, kemikler, kartilaj, ligamentler, tendon, zarlar, sinirler, omurilik, beyin, yağ, cilt

Organlar/Üyeler 2

- **Nemliler (En yaştan kuruya):** Kan, yağ, beyin, omurilik, akciğer, karaciğer, kaslar, dalak, **böbrekler**, cilt, memeler, testisler
- **Kurular (En kurudan yaşa):** Saçlar, kemikler, kartilaj, ligamentler, tendon, zarlar, arter, venler, sinirler, arterler, venler, kalp, cilt

Bireysel özellikler 1

Nitelikler yaşa/döneme göre de değişir, bu durumda tedaviler de değişebilir.

- **Çocukluk dönemi: Sıcak ve yaş**
- **Gençlik dönemi: Sıcak ve kuru**
- **Olgunluk dönemi: Soğuk ve kuru**
- **Yaşlılık dönemi: Soğuk ve yaş**

Bireysel özellikler 2

- Büyüme/adölesan: 30a kadar
- Güzellik zamanı: 35-40a kadar
- Yaşlılık: 60a kadar
- Eli ayağı tutmaz/bir ayağı çukurda: Ölüme kadar

Bireysel özellikler 3

- Kadınlar soğuk ve nemli
- Erkekler sıcak ve kuru

İnsanların 4 mizacı vardır

- **Demevi:** Kan hıtlı fazla
- **Balgami:** Balgam hıtlı fazla
- **Safravi:** Safra hıtlı fazla
- **Sevdavi:** Sevda hıtlı fazla

Mevsimler

- **Yaz** sıcak ve kuru, safrayı arttırır.
- **Sonbahar** soğuk ve kuru, sevdayı arttırır.
- **Kış** soğuk ve yaş, balgamı arttırır.
- **İlkbahar** sıcak ve yaş, kanı arttırır.

Hekimlik

- Hekimler, yüzyıllar boyunca bu dört unsur ve dört nitelik prensiplerini tartışılmaz temel prensipler olarak hekimlik yaptılar.
- Hıtlar teorisinde (humoral teori), hıtlar insan vücudunda olan ve hayati özelliğe sahip ana unsurlardır.
- Sağlık ve hastalık bu dört temel hıtlın durumuna göre (az, dengeli, çok) açıklanmaya çalışılmıştır.

Tedaviyi etkileyen faktörler

- Yaş
- Cinsiyet
- Mevsim
- Mizaç
- İlaçların/bitkilerin nitelikleri

Tedavi

- Tedavi mizaca göre değişir
- Hastalığın sebebi de hıtlar dengesinin bozulmasıdır
- İlaç ve gıdaların da mizaçları vardır.

İlaçların nitelikleri

- İlaçların da nitelikleri vardır: Sıcak, soğuk, kuru, nemli
- Hastalığın tedavisi de bozulan hilt dengesini düzeltmektir.
- Tedavi ancak bozulan hiltin niteliklerinin tersi ilaçlarla mümkündür.

ORTAÇAĞ TEDAVİSİ=HILT DENGEME

Tedaviler

- Kadında adet gecikmesi için südde (tıkanıklık) giderici ve müreffeh (açıcı)
- İdrar yolları taşı taş düşürücü (müfettih-ül hasâ)
- Psikiyatrik rahatsızlıkta sevdâyı (kara safra) uzaklaştırmak veya ıslah etmek

Gıdalarde ve İlaçlarda bulunan temel özellikler

- Latif (hafif)
- Kesif (yoğun)
- Camid (katı)
- Sayil (akışkan)
- Lecz (yapışkan)
- Huşk (kuru)
- Çaşni (tatlı)
- Rayih (kokulu)

İlaç ve gıdaların en çok zikredilen belirgin etkileri

- Açıcı, rahatlatıcı, çözücü, kesici, sakinleştirici, rahatlatıcı (mülattif), yıkayıcı, sertleştirici, çekici, sindirici, yumuşatıcı, kabartıcı, yelleri defedici, deşici, parçalayıcı, olgunlaştırıcı, kazıyıcı, yaraları yok edici, harekete geçirici, yiyici, yok edici, kuvvetli, kokuşturucu, yoğunlaştırıcı, okşayıcı, kaydırıcı, yapıştırıcı, sıkılaştırıcı, daraltıcı, engelleyici, katılaştırıcı, büzüştürücü, çıkarıcı, caydırıcı, uyuşturucu, gerdirici, güçlendirici, rahatlatıcı (müneffis), düşürücü, taş düşürücü, süt arttırıcı, süt kesici, beyni çalıştırıcı

Plan

- Hipokrat ve Galen
- İbn Sina (Avicenna)
- Hümoral Patoloji Teorisi
- Çin Tıbbı-Hint Felsefesi-Salerno Tıp okulu
- Paracelcus
- Mezopotomya dönemi (Hipokrat öncesi)
- Makroskopik idrardan nefrolojiye
- Hipokrat, Galen ve İbn Sina yaşasaydı
- Özet

DİĞER KAHRAMANLAR

- Dioscorides (40-90)
- Biruni (973-1051)
- El Zehravi (930-1013)
- Leonarda Da Vinci (1452-1519)
- Lokman Hekim (MÖ 900-1248) 348 yıl? 7 kartal ömrü

Çin Tıbbı

- 5 elementten oluşur
- Geleneksel Çin tıbbı insan vücudunu doğaya benzetir: yin-yang ile 5 element (ateş, toprak, metal, su, ağaç) arasındaki dengeler bu felsefenin özüdür.
- Çin dilinde yin gölge, yang güneş anlamına gelir.
- Yin-yang (negatif ve pozitif teorisi) karşıt kutupluluğu anlatır.

Ayurveda (Hint Felsefesi)

- Ayur=uzun ömür
- Veda=bilim
- Ayurveda ateş, su, rüzgar ve toprağa bir de boşluk kavramı ekler
- Bedeni bu 5 öğe oluşturur

Salerno Tıp Okulu

- Yunan ve Arap tıbbını bir araya getiren ilk Avrupa Üniversitesi
- Napoli'ye yakın, M.S. 9. yüzyıldan itibaren, 11. yüzyılda popüler
- Eğitim 3 yıl mantık ve felsefe, 5 yıl Tıp
- Kadınlar da doktor olabiliyor
- Salerno'daki kilise tarafından korunan zengin bir tıp literatürüne sahip
- İbn Sina'nın ünlü eseri 'El-Kânûn fi't Tıbb' uzun yıllar ders kitabı. (Kaynak: Okka B, 2015)

Salerno Tıp Okulu 2

- Sağlığı korumakla ilgili önerileri şiirle (3520 mısra) anlatan Salerno Okulunun sağlık kodları olarak bilinen "*Regimen Sanitatis Salernitanum*" isimli kitap da burada okutulmuş
- 12. yüzyıldan itibaren önemini kaybetmiş, 1811 yılında Napolyon tarafından kapatılmış
- Bologna, Paris ve Paduva gibi okullar Salerno mezunlarını kapışmış

Salerno Tıp Okulu 3

- Salerno Tıp Okulu hekimleri tuzu, yiyecekleri lezzetli ve taze kılan, vazgeçilmez bir malzeme olarak önermişler.
- Tuzlu ekmek önermişler.
- Tuz toksinleri de atar.
- Kaya tuzu ateş tedavisinde önerilmiş.
- Fazla tuzlu gıda sperm ve görmeyi azaltır.
- Tuz yakar, kişiyi huysuz, uyuşuk, kırışik, eski püskü yapar.

Fig. 3 Women ‘salting’ their husbands to increase their libido [Engraving, 1557, Bibliothèque Nationale (Estampes), ...

FAMOSO · DOCTOR PARESELSVS.

Paracelsus (1493-1541)

- Phillipus Theophratus Bombastus von Hohenheim.
- Almanca konuşan İsviçreli doktor ve kimyager.
- 16. yüzyılın önemli bilim insanlarından ve modern tıbbın kurucularından biri olduğu kabul edilir.
- Doktor olan babasından ilk temel bilgileri aldıktan sonra üniversiteye gitmiş ancak burada edinmiş olduğu bilgiler kendisini tatmin etmediği için çeşitli bilim merkezlerine yolculuklar yapmış.

Paracelsus 2

- Akademik olan her Őeye meydan okumuŐtur.
- Zamanında uygulanan tıp uygulamasına hayatı boyunca karŐı çıkmıŐ ve m¼cadele vermiştir.
- ılgın tavırlarıyla, bir t¼r sembole d¼n¼Őm¼Őt¼r.
- Onun, geçmiŐle olan savaŐının en somut Őekli, ¼ğrencilerin yaktığı geleneksel ateŐte herkesi g¼z¼ ¼n¼nde İbn-i Sina, Hipokrates ve Galen gibi otoritelerin eserlerini yakmasıdır

Ortaçağ Mutfağı 1

- Mutfakta da Galen ve Hipokrat'ın öğretilerinden ayrılma çabaları başlıyor
- Fransa'da Pierre-François de la Varenne adlı aşçı 1651 yılında La Cuisiner François isimli kitabını yayımlıyor ve 75 yılda 30 baskı yapıyor
- Hipokrat'ın **Şu yemek sıcaktır, şu yemek soğuk mizaçlılara uygundur** kavramını reddediyor yerine **Şu yemek şöyle yapılırsa lezzetli, böyle yapılırsa da tatsız olur** değerlendirmesi yapıyordu

Ortaçağ Mutfağı 2

- Daha sonra yayınlanan kitaplar yemeklerin sağlıkla ilgisi yerine lezzet harmonisi yönüne ağırlık veriyor
- Yemeklere **Çeşniler** sağlık için değil, lezzete yardımcı olmak için konulmalıdır

Orta Çağ'a Ait En İyi 10 Tıbbi Gelişme

1. Hastaneler
2. Eczaneler
3. Gözlükler
4. Anatomi ve Diseksiyon
5. Üniversitelerde Tıp Eğitimi

Orta Çağ'a Ait En İyi 10 Tıbbi Gelişme

- 6. Oftalmoloji ve Optik**
- 7. Yaraların temizlenmesi**
- 8. Sezaryen Ameliyatı**
- 9. Karantina**
- 10. Diş Amalgamları**

Plan

- Hipokrat ve Galen
- İbn Sina (Avicenna)
- Hümoral Patoloji Teorisi
- Çin Tıbbı-Hint Felsefesi-Salerno Tıp okulu
- Paracelcus
- **Mezopotomya dönemi (Hipokrat öncesi)**
- Makroskopik idrardan nefrolojiye
- Hipokrat, Galen ve İbn Sina yaşasaydı
- Özet

Mezopotomyada Tıp

- Yunan Tıbbından önce var
- Çok iyi gözlem var
- Bilgi uzun süre çok değişikliğe uğramamış

Mezopotomya idrar analizi

- İdrar normalse, **İYİLEŞECEK**
- İdrar kırmızı ise, Tanrı'nın yardımı ile **İYİLEŞECEK**
- İdrar şarap gibi ise, zor olacak ama **İYİLEŞECEK**
- İdrar sarı yeşil ise **HASTALIĞI UZAYACAK**
- İdrar siyah ise ölüm yaklaşmış **ÖLECEK**
- İdrar su gibiyse hastalık uzun sürecek ama **İYİLEŞECEK**
- İdrar beyaz ve kıvamlı ise **TAŞ VAR**
- Hastalığının ilk günü ve kan işiyor ise akut hastalık var **ÖLECEK**
- Bir kişi taşlı ve hasta ise **İDRARI KÖTÜ KOKAR**

Kaynak: Eknoyan G (2016)

Mezopotomya idrar 2

- İdrar sürekli tutuluyorsa o ölecek (**anüri?**)
- İdrar su gibi ise hastalığı uzun sürecek fakat iyileşecek (**diyabete bağlı poliüri?**)
- İdrar şarap gibiyse hastalık ağrılı olacak fakat yaşayacak (**miyoglobüniüri?**)
- İdrar süt gibi ise yaşayacak (**infeksiyon?**)
- İdrar normal ise hastalığı uzun sürse de yaşayacak (**açık**)

Diseksiyon yok ama

- **Böbrek=kidney=kalitu**
- **Mesane=bladder=ellibuhhu**
- **Üretra=urethra=mustinnu**
- **Seminal kanal=seminal duct=maslahu**

Yaşasın kasaplar

Böbrek=Kidney

Kidney=Kid+Ney

Ney: Almanca niere (böbrek)

**Kid: Mezopotomya kökenli? kalitu, kulia
(böbrek)**

Kidney=Kid+Ney=Böbrek+Böbrek

İdrarın görünümü

- Mezopotomya (MÖ 1000): **EŞEK İDRARI GİBİ**
- Hipokrat (5. asır): **AT İDRARI GİBİ**
- Aetius (5-6. asır): **AT İDRARI GİBİ**
- İbn Sina (10. asır): **SİĞİR İDRARI GİBİ**
- Maimonides (12. asır): **EŞEK İDRARI GİBİ**
- Ioannes Actuarius (12. asır): **AT İDRARI GİBİ**
- Nicephoros Vlemmydes (13. asır): **EŞEK İDRARI GİBİ**

Kaynak: Eknoyan G (2016)

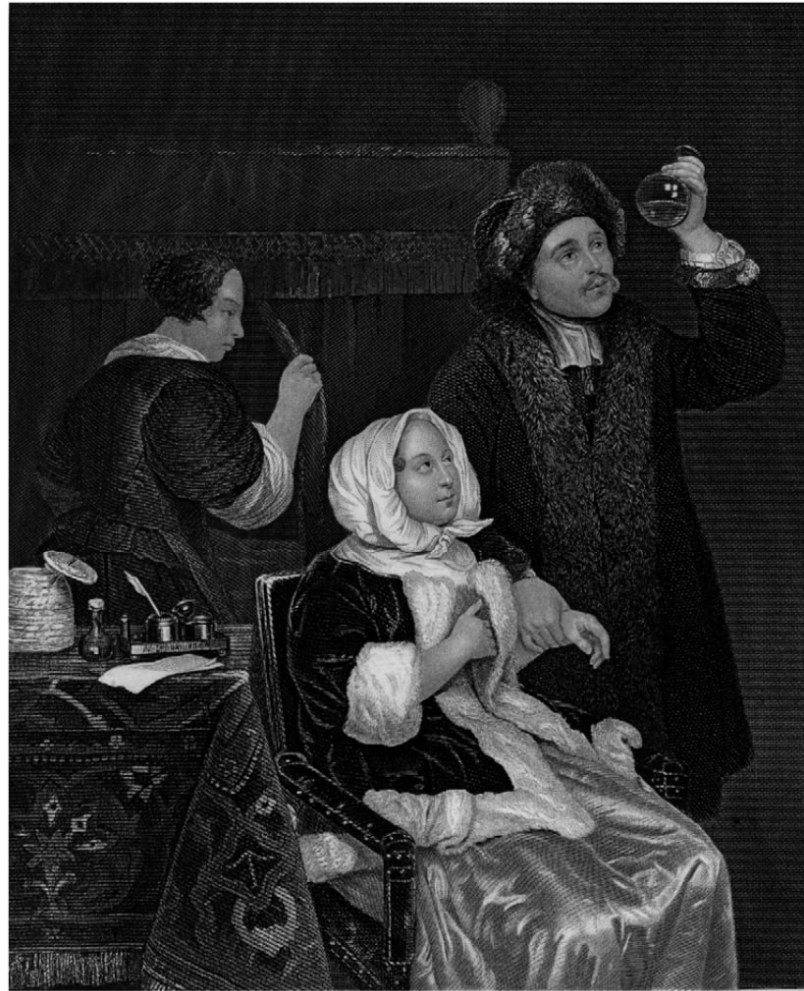

Figure 1. *The Sick Lady*, an engraving by W. French (1815-1861), based on *The Sick Lady and her Doctor*, a painting by Caspar Netscher (1639-1684). (Figure courtesy of Dr Garabed Eknoyan).

Kaynak: Eknoyan G (2007)

Siyah idrarın önemi

- Mezopotomya (MÖ 1000): **Ölümcül hastalık var ÖLECEK**
- Hipokrat (5. asır): **ÖLDÜRÜCÜ** idrar siyah ve katıdır
- Al Razi (8-9. asır): **Kötü prognoz taşır, YAŞAYAN GÖRMEDİM**
- Gilles de Corbeil (12. asır): **Kesin ÖLÜMÜN** işaretidir
- Maimonides (12. asır): **Çok kötüdür, YAŞAYAN GÖRMEDİM**
- Jonathan Osborne (1820): **ÖLÜMÜN YAKLAŞTIĞINI GÖSTERİR**

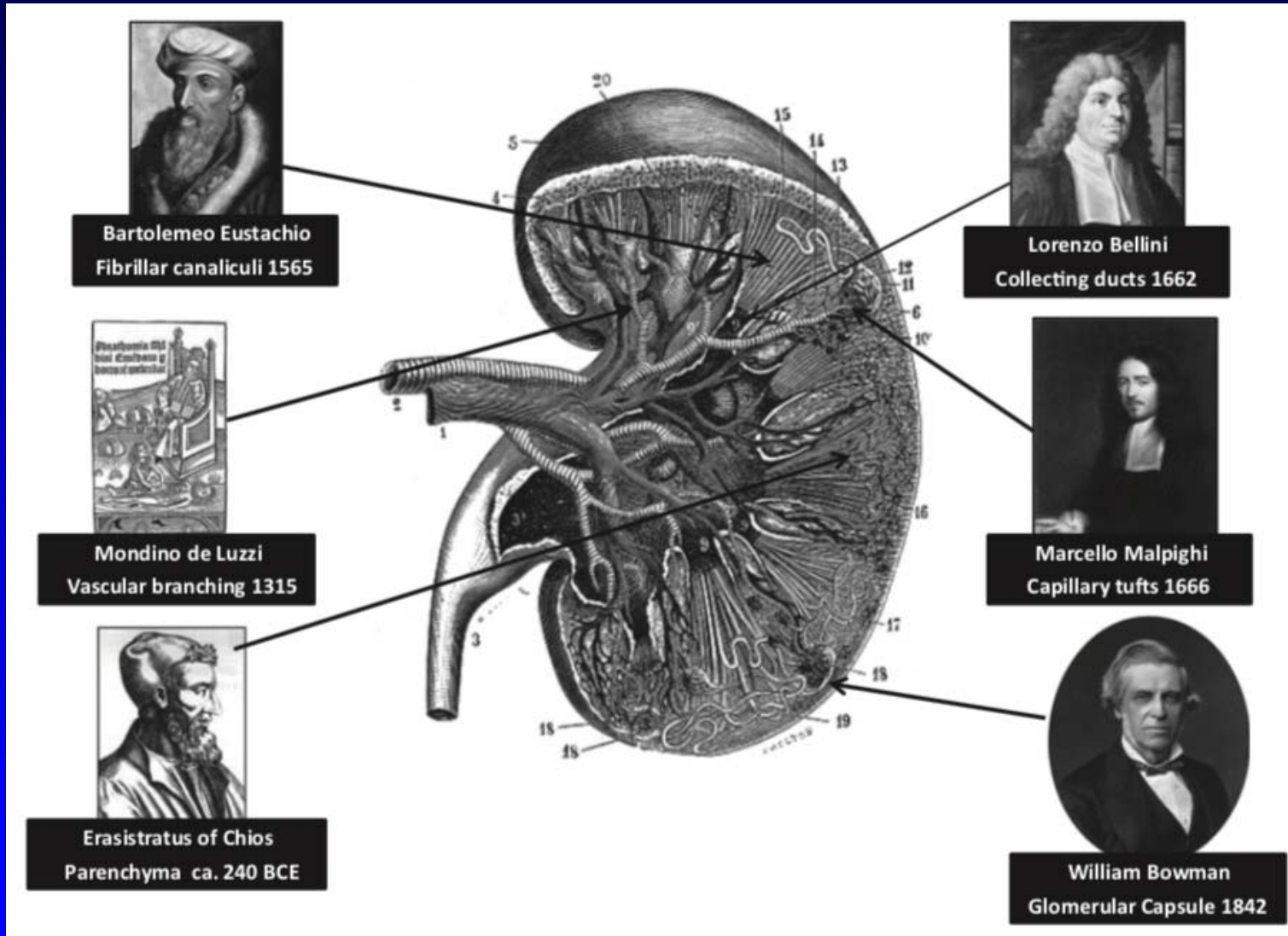
Kaynak: Eknoyan G (2016)

İbni Sina idrar renkleri

- Beyaz
- Sarı: portakal rengi
- Ateş: Turuncudan daha sarı
- Açık kırmızı
- Koyu kırmızı
- Siyah

Böbrek yapı ve fonksiyonlarına katkıda bulunanlar

Kaynak: Eknoyan G (2015)

Böbrek hastalıkları

- **Glomerüler:** Minimal değişiklik hastalığı, Membranöz GN, Mezangioproliferatif GN, IgA hastalığı, Kresentik GN...
- **Tübüler:** Renal tübüler hastalık, akut interstisiyel nefrit, Fanconi sendromu, kronik interstisiyel nefrit..
- **Vasküler:** Renal arter darlığı, renal ven trombozu, vaskülit, atheroembolik renal arter hastalığı, kolesterol embolizasyon sendromu, anevrizma, infarkt...
- **İdrar toplayıcı sistemleri:** Böbrek içi tıkanma, üreter tıkanması, mesane hastalıkları, prostat, üretra hastalıkları...

Plan

- Hipokrat ve Galen
- İbn Sina (Avicenna)
- Hümoral Patoloji Teorisi
- Çin Tıbbı-Hint Felsefesi-Salerno Tıp okulu
- Paracelcus
- Mezopotomya dönemi (Hipokrat öncesi)
- Makroskopik idrardan nefrolojiye
- Hipokrat, Galen ve İbn Sina yaşasaydı
- Özet

Günümüzde uygulamalar nasıl olabilirdi? 1

- **Bronşektazi:** Balgam hıltınız artmış, soğuk ve nemlisiniz, soğuk ve yaş olan balık, yoğurt ve ham meyvelerden uzak durunuz. Sıcak ve kuru turp yiyiniz. **Göğüs?**
- **Polisitemi:** Kan hıltınız artmış, nemli ve sıcaksınız, piliç eti ve muzdan uzak durunuz. İnek eti yiyiniz, sumak ve boza da iyi gelir, bir de tütün var.
- **Bronşektazi bağlı polisitemi:** Balgam ve kan hıltlarınız artmış. Hem sıcak hem de soğuksunuz, bunlar birbirini dengeler. Nemi azaltmak gerekir. Kuru havaya gidin, rutubetten uzak durun.

Günümüzde uygulamalar nasıl olabilirdi? 2

- **Kolesistit:** Safra hıltınız fazla. Kuru ve sıcaksınız (herhalde ateşi çıktı). Armut yiyin. Bakla da iyi gelir. Sarımsak ve naneden uzak durun. **Acil?**
- **Depresyon:** Sevdavi hıltınız fazla. Soğuk ve kurusunuz. Sumak, taze peynir uzak durun. Muz ve keten tohumu iyi gelir.
- **Üremik kemik hastalığı:** Böbrek sıcak ve nemli, kemik soğuk ve kuru.

● Ortaçağ Tıbbı, Böbrek ve Bitkisel Ürünler

Günümüz Tıbbı, Böbrek ve Tedavi

● IgAN-Overview/Pathogenesis/Treatment

● Lupus Nefriti Tedavisinde Yenilikler

Son 2 konuşma Bilim Kurgu oturumu

20. Yüzyılda saptanacak bir hastalık?

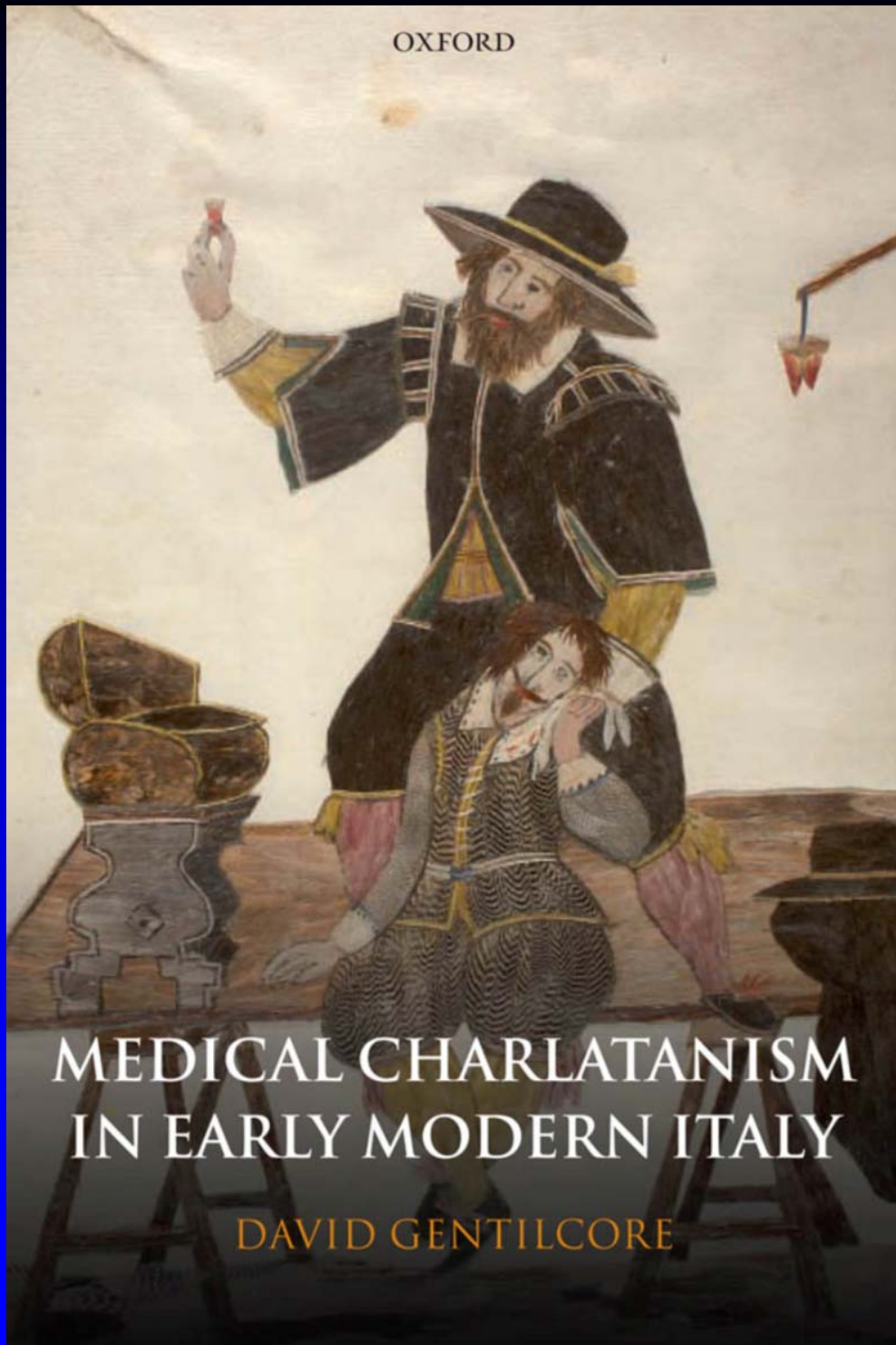
500-1000 yıl önce tanımlanmış bir hastalığın

500 yıl sonra saptanacak yeni bulgusu?

Böbrek hastalıkları

- **Glomerüler:** Minimal değişiklik hastalığı, Membranöz GN, Mezangioproliferatif GN, IgA hastalığı, Kresentik GN...
- **Tübüler:** Renal tübüler hastalık, akut interstisiyel nefrit, Fanconi sendromu, kronik interstisiyel nefrit..
- **Vasküler:** Renal arter darlığı, renal ven trombozu, vaskülit, atheroembolik renal arter hastalığı, kolesterol embolizasyon sendromu, anevrizma, infarkt...
- **İdrar toplayıcı sistemleri:** Böbrek içi tıkanma, üreter tıkanması, mesane hastalıkları, prostat, üretra hastalıkları...

OXFORD

MEDICAL CHARLATANISM IN EARLY MODERN ITALY

DAVID GENTILCORE

Gelecekte nefrolog

- **WAK: Wearable Artificial Kidney (<5 kg)**
- **AWAK: Automated Wearable Artificial Kidney (< 2 kg)**
- **IAK: Implantable Artificial Kidney (\approx 500 g)**
- **Biofabricated Kidneys**

Günümüzde şarlatanlık

- Çift doz İVP
- İdrar kültürü yapmadan aminoglikozid
- Acil akut periton diyalizi
- İVP yardımı ile böbrek biyopsisi
- Tüm vücut radyasyonu
- Monoamino oksidaz inhibitörleri
- Hipertansiyon tanımında sadece diyastolik var
- Zayıflamak için şeker tedavisi

Günümüzde şarlatanlık

- Çift doz İVP (Böbrek yetmezlikli hastada, ultrason var)
- İdrar kültürü yapmadan aminoglikozid (antibiyotik çok, alternatif var)
- Acil akut periton diyalizi (Yeterli hemodiyaliz makinesi yok, vasküler kateter yok)
- İVP yardımı ile böbrek biyopsisi (hem ultrason eşliğinde hem de İVP yapılmıyor)
- Tüm vücut radyasyonu (Böbrek nakli immünsupresyonu olarak)
- Monoamino oksidaz inhibitörleri (depresyonda kullanılıyor ama 1950deki ilaçlar değil)
- Hipertansiyon tanımında sadece diyastolik var (sistolik ilk kez 1984 o da sınırda, ancak 1993 kabul)
- Zayıflamak için şeker tedavisi

Kaynak: <https://candyprofessor.com/2010/09/20/keep-slim-and-trim-with-domino-sugar-advertising-in-the-1950s/>

Plan

- Hipokrat ve Galen
- İbn Sina (Avicenna)
- Hümoral Patoloji Teorisi
- Çin Tıbbı-Hint Felsefesi-Salerno Tıp okulu
- Paracelcus
- Mezopotomya dönemi (Hipokrat öncesi)
- Makroskopik idrardan nefrolojiye
- Hipokrat, Galen ve İbn Sina yaşasaydı
- **Özet**

Bitkisel ürünler ve böbrek

- Mevcut tedavinin aksamasası/tedaviye uyumsuzluk
- İlaçlarla etkileşim
- Nefrotoksisite, böbrek taşı veya idrar yollarında tümör gelişimi
- Kan basıncını yükseltmesi/tedaviye direnç
- Elektrolit bozuklukları

Özet

- Bitkisel ürünler tüm kültürlerde binlerce yıldır kullanılıyor
- Yakın zamana kadar tek tedavi
- **Bilimsel Devrimle kullanımı azalmış**
- 1920 yılında standardize farmakolojik ilaçlar bitkisel ürünlerin yerini almış
- **Sentetik ilaçların daha fazla farmakolojik etkiye sahip olduğu bulunmuş**

Özet

En büyük toksisite/nefrotoksisite bitkilerin ilaçların yerini alması ve tedaviyi engellemesidir

Hipokrat bugün yaşasa kendi tedavi yöntemlerine **şarlatanlık** derdi

**Böbrek yetmezliđi nedeniyle
hastanede dün gece hayatını kaybetti
(Amerika'da kanser tedavisi görüyordu)**

www.tekinakpolat.com

Online Nefroloji

<http://tekinakpolat.com/online-nefroloji/>

Kaynaklar

- Wikipedia
- Eriş Asil. Düünden Bugüne Eczacılık. Meslek İçi Sürekli Eğitim Dergisi. <http://e-kutuphane.teb.org.tr/pdf/mised/ekim01/3.pdf> (erişim tarihi 28 Haziran 2019)
- H. Kadircan Keskinbora. İbn Sina'nın Küçük Tıp Kanunu (Kitab El-Kanun El-Sağir fi't-Tıbb). Uğur Eğitim Pazarlama ve Yayıncılık A.Ş., İstanbul 2013.
- <https://www.matematiksel.org/2-nin-karekokunun-hikayesi/> (erişim tarihi 28 Haziran 2019).